

633.1:0(492.72)
63:061.66

DE ORGANISATIE VAN EEN VOORLICHTINGSDAG

RESULTATEN VAN EEN ENQUÊTE OP DE GRAANDAG TE SCHEEMDA

Ir. J. VAN DEN HIL

Proefstation voor de Akker- en Weidebouw, Wageningen

DE ORGANISATIE VAN EEN VOORLICHTINGSDAG

RESULTATEN VAN EEN ENQUÊTE OP DE GRAANDAG TE SCHEEMDA

Ir. J. VAN DEN HIL

Proefstation voor de Akker- en Weidebouw, Wageningen

INLEIDING

In de winter 1960/'61 hoorden wij meerdere malen een gesprek aan over de organisatie van voorlichtingsdagen. Over het aantal lezingen dat op zo'n dag moet worden gehouden, lopen de meningen sterk uiteen. Er zijn voorstanders van één spreker 'sochtends en één 'smiddags, maar er zijn talloze voorbeelden van geslaagde bijeenkomsten waar zes of zeven sprekers aan het woord zijn geweest. Welk aantal sprekers is nu optimaal? Met het doel een bijdrage te kunnen leveren tot de beantwoording van deze vraag, werd op de te Scheemda gehouden Graandag op 1 februari 1961, een enquête onder de bezoekers gehouden.

Tijdens de voorbereidende besprekingen voor deze Graandag, waar de problemen rondom de graanoogst in Groningen aan de orde zouden komen, werd van verschillende zijden de verwachting uitgesproken, dat er wel 1000 bezoekers zouden komen. Om een zo groot aantal belangstellenden te kunnen ontvangen zijn er verschillende mogelijkheden.

1. Een grote zaal van 1000 à 1200 zitplaatsen.
2. Het organiseren van twee bijeenkomsten op verschillende plaatsen en verschillende dagen.
3. Het organiseren van één bijeenkomst in twee zalen, waarbij:
 - a. de sprekers in beide zalen één keer optreden;
 - b. de zalen door middel van een geluidsinstallatie met elkaar zijn verbonden;
 - c. de zalen door middel van een televisie-installatie met elkaar zijn verbonden.

Voor de Graandag te Scheemda werd de laatste oplossing gekozen. Het was de eerste keer in de geschiedenis van de landbouwvoorlichting in ons land, dat gebruik zou worden gemaakt van bedrijfstelevisie. Dit was voor ons aanleiding om de organisatoren van deze Graandag – het Nederlands Graan-Centrum, de Bedrijfsvereniging „Oud-Oldambt” en de Rijkslandbouwconsulenten voor Noord- en Zuid-Groningen, die zo voortvarend tot het gebruik van televisie hadden besloten – te verzoeken een enquête onder de bezoekers te mogen houden. Het doel van deze enquête was in de eerste plaats om na te gaan of televisie een aanvaardbare oplossing is bij het houden van voorlichtingsdagen waar een overstelpende belangstelling wordt verwacht. Daarnaast konden enkele vragen worden gesteld over het aantal sprekers en de voor discussie beschikbare tijd. De inhoud van het enquêteformulier, dat aan de bezoekers werd uitgereikt, is op blz. 667 afgedrukt.

DE ORGANISATIE VAN EEN VOORLICHTINGSDAG

ENQUÊTE GRAANDAG SCHEEMDA, 1 februari 1961

De organisatie van een graandag vraagt steeds veel voorbereidingen. Toch weten de organisatoren nauwelijks of zij het de bezoekers wel voldoende naar de zin maken. Het zal daarom zeer op prijs worden gesteld, indien U de volgende vragen zoudt willen beantwoorden door het plaatsen van kruisjes bij de door U gekozen antwoorden.

1. Tot welke leeftijdsgroep behoort U?

beneden 20 jaar	
21-40 jaar	
41-60 jaar	
boven 60 jaar	

2. Hoe vond U het aantal toespraken?

te veel	
genoeg	
te weinig	

3. Wat vond U van de discussietijd?

ruim genoeg	
te kort	

4. In welke zaal hebt U gezeten?

in de sprekerszaal	
in de T.V.-zaal	
afwisselend in beide zalen	

5. Acht U bij een te kleine zaalruimte het gebruik van een tweede zaal met T.V. een aanvaardbare oplossing?

ja	
neen	

6. Hebt U één of meer van de volgende opmerkingen over de T.V.?

In zaal PANMAN

de opnamecamera stoorde	
het sterke licht op het podium was niet prettig	

In zaal HOEN

het beeld was niet duidelijk	
het beeld was te eentonig	
er stonden te weinig beeldschermen	

7. Eventuele opmerkingen:

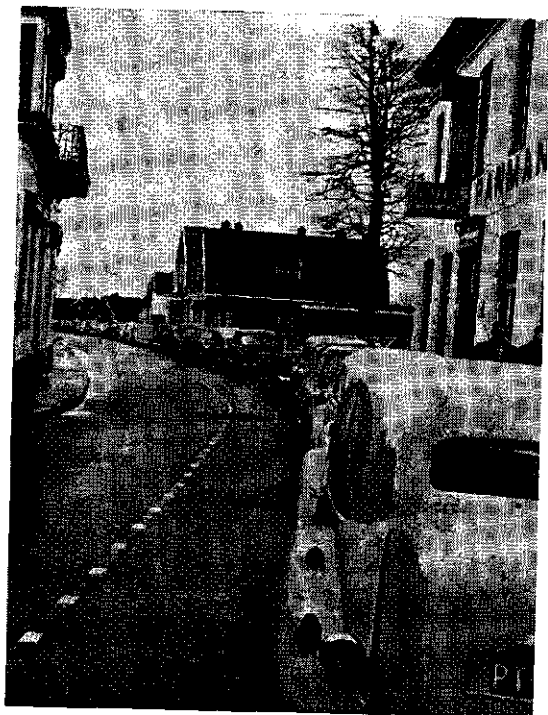
DE ERVARINGEN OP DE DAG ZELF

De bezoekers van de Graandag hadden een programma ontvangen, waarop slechts de tijdstippen van de opening en de sluiting waren aangegeven. De organisatoren en de sprekers waren evenwel in het bezit van een volledig tijdschema. Dit tijdschema was opgesteld in een voorbespreking met sprekers en organisatoren en zag er als volgt uit:

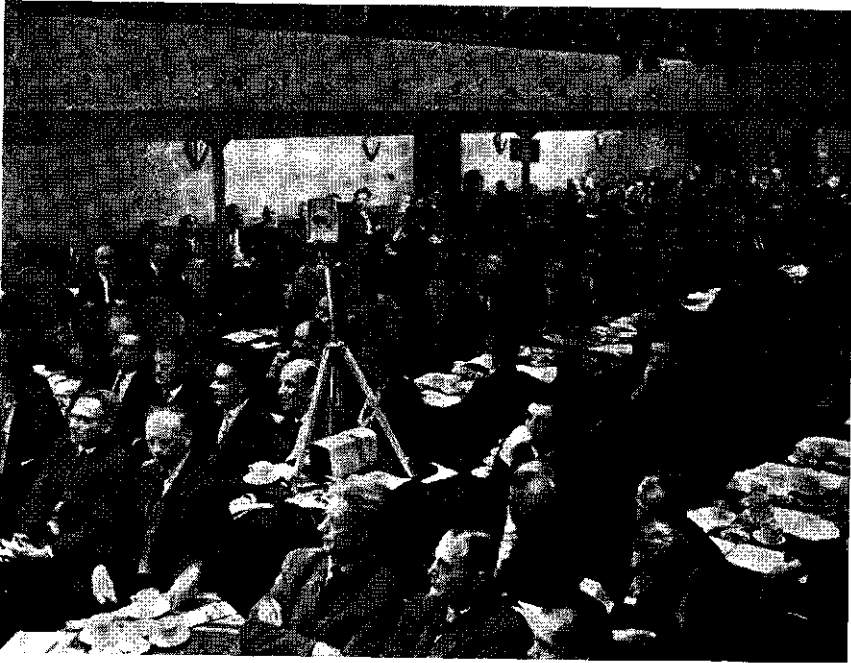
- 9.30 uur – Aanvang
- 9.45 uur – Opening door de heer VEEMAN
- 10.00 uur – Inleiding ir. ELEMA (25 à 30 min.)
Discussie (25 à 30 min.)
- 10.50 uur – Inleiding ir. WIERTSEMA (20 min.)
Discussie (25 min.)
- 11.35 uur – Inleiding ir. SPARENBERG (25 min.)
Discussie (30 min.)
- 12.30 uur – Begin lunchpauze (1½ uur)
- 14.00 uur – Heropening, inleiding ir. DRAISMA (40 min.)
- 14.40 uur – Inleiding door de heer HARKEMA (20 min.)
- 15.00 uur – Inleiding door de heer STRIJKER (30 min.)
- 15.30 uur – Discussie n.a.v. de drie middag-inleidingen (45 min.)
- 16.15 uur – Samenvatting door ir. SANDERS (15 min.)
- 16.30 uur – Sluiting.

Dit programma werd vrijwel gehandhaafd; in totaal ontstond slechts een half uur vertraging.

De Graandag werd gehouden in twee zalen, die zodanig ten opzichte van elkaar liggen, dat de beide tonelen naast elkaar komen. In de grootste zaal, waar ca. 650 personen aanwezig waren, was het toneel ingericht voor de sprekers. De tweede zaal bevatte ongeveer 450 bezoekers, zodat in totaal ongeveer 1100 mensen de Graandag hebben bijgewoond. In deze tweede zaal waren op het podium twee, en halverwege in de zaal vier beeldschermen geplaatst. Later werd op het podium nog een beeldscherm geplaatst ten behoeve van de bezoekers die op dit podium zaten.

DE GRAANDAG TE SCHEEMDA WERD DOOR 1100 PERSONEN BEZOCHT

IN DE SPREKERSZAAL WAREN TWEE TELEVISIE-CAMERA'S OPGESTELD. De op de foto zichtbare camera is vast op de spreker gericht.

De opname in de sprekerszaal werd verzorgd door twee opnamecamera's, waarvan er één continu op de spreker was gericht. De andere camera was zwenkbaar en kon ook beelden uit de zaal opnemen. In de televisiezaal stonden de beeldschermen steeds twee aan twee. Ze waren zodanig met de opname-camera's verbonden, dat op het ene beeldscherm het beeld van de star opgestelde camera werd ontvangen (de spreker dus), terwijl op het andere het meer afwisselende beeld van de zwenkbare camera werd weergegeven. Al vrij spoedig kwam uit deze zaal het verzoek om de tweede camera ook zoveel mogelijk op de spreker gericht te houden en alleen op de voorzitter te richten wanneer deze aan het woord was. Men verkoos dus kennelijk een zo rustig mogelijk beeld.

Opmerkelijk was, dat er in de televisiezaal veel minder geroezemoes was dan in de zaal met de sprekers. Slechts één spreker vermocht de bezoekers in de televisiezaal tot een applaus te brengen.

DE RESULTATEN VAN DE ENQUÊTE

Onder de 1100 bezoekers van de Graandag werden 1000 enquêteformulieren verspreid. Hiervan werden er 491 ingevuld terugontvangen.

Het oordeel van de bezoekers over de televisie is weergegeven in tabel 1 (blz. 670). Van de bezoekers in de sprekerszaal hebben er meer het „niet-aanvaardbaar” geuit, dan van de bezoekers in de televisiezaal.

Dat 81 % van de bezoekers in de televisiezaal het gebruik van televisie aanvaardbaar achtten, is wel een duidelijke aanwijzing dat bedrijfstelevsie bij grote bijeenkomsten een reële oplossing biedt voor het zaalruimteprobleem.

TABEL 1. Het oordeel van de bezoekers over de toepassing van televisie, gescheiden naar de bezochte zaal

Leeftijd	Aanvaardbaar	Niet aanvaardbaar	Geen oordeel	Totaal
<i>In de sprekerszaal</i>				
< 20 jaar	5	2	—	7
21-40 jaar	57	29	74	160
41-60 jaar	47	15	65	127
> 60 jaar	3	3	7	13
Totaal	112	49	146	307
In %	36	16	48	100
<i>In de televisiezaal</i>				
< 20 jaar	9	2	—	11
21-40 jaar	78	14	2	94
41-60 jaar	53	13	3	69
> 60 jaar	9	—	1	10
Totaal	149	29	6	184
In %	81	16	3	100

De antwoorden op de 6e vraag van het enquêteformulier zijn niet in tabelvorm samengevat. Slechts weinig bezoekers hadden opmerkingen over de T.V. De meeste opmerkingen hadden betrekking op het aantal beeldschermen. Uit de aard van de opmerkingen is echter op te maken, dat een iets andere opstelling van hetzelfde aantal beeldschermen waarschijnlijk alle klachten zou hebben voorkomen. Slechts enkele bezoekers vonden het beeld te eentonig; de duidelijkheid van het beeld liet niets te wensen over. Uit de reacties van de bezoekers in de sprekerszaal blijkt, dat men de opnamecamera niet storend heeft gevonden en dat het sterke licht op het podium, waar de sprekers zaten, zelfs op prijs werd gesteld.

In tabel 2 is het oordeel van de bezoekers over de verdere organisatie van de dag weergegeven. Het merendeel der bezoekers, ruim 65 %, vond het aantal toespraken zowel als de discussietijd voldoende. Niemand vond het aantal sprekers te weinig; slechts ruim 14 % vond het te veel. Tussen de leeftijdsgroepen zijn de verschillen niet groot.

Mogen we nu uit deze enquête concluderen, dat zes inleidingen met discussie en een samenvatting op één dag niet te veel is? Er zijn vele factoren die bepalen welk aantal lezingen optimaal is. We noemen de meest voor de hand liggende op blz. 671.

DE ORGANISATIE VAN EEN VOORLICHTINGS DAG

TABEL 2. Het oordeel van de bezoekers over het aantal toespraken en de voor beantwoording van de vragen gebruikte tijd

Aantal toespraken				Discussietijd			
te veel	genoeg	te weinig	geen oordeel	ruim genoeg	te kort	geen oordeel	totaal
Leeftijd ca. < 20 jaar							
-	10	-	1	11			
2	4	-	-		6		
-	1	-	-			1	
2	15	-	1				18
Leeftijd 21-40 jaar							
18	166	-	2	186			
16	29	-	-		45		
4	11	-	8			23	
38	206	-	10				254
Leeftijd 41-60 jaar							
24	131	-	-	155			
4	18	-	-		22		
-	9	-	10			19	
28	158	-	10				196
Leeftijd > 60 jaar							
3	14	-	-	17			
-	2	-	-		2		
1	2	-	1			4	
4	18	-	1				23
Alle leeftijden samen							
45	321	-	3	369			
22	53	-	-		75		
5	23	-	19			47	
72	397	-	22				491

1. De aard van de dag (voorlichtingsdag of studiedag).
2. De breedte van het onderwerp (mechanisatiedag, akkerbouwdag, spuitdag of roggedag).
3. De mate van specialisatie van de verschillende sprekers.
4. Het niveau waarop de stof wordt behandeld.

EEN KIKJE IN DE
TELEVISIEZAAL

Organisatoren, sprekers en bezoekers van een bijeenkomst zijn allemaal mensen met een meer of minder groot aanpassingsvermogen. Men kan zich voorstellen dat de organisatoren van een voorlichtingsdag, waar een breed onderwerp wordt behandeld, een groot aantal sprekers vragen, die stuk voor stuk sterk gespecialiseerd zijn. De organisatoren zullen dan hun programma gaan aanpassen aan het grote aantal sprekers. De sprekers kunnen hun inleidingen gaan aanpassen bij de korte spreektijd en zo veel mogelijk inhaken op elkaar, zodat de inleidingen toch meer samenhang zullen gaan vertonen. En ten slotte kunnen de toehoorders bij het opstellen van hun vragen er rekening mee gaan houden dat er voor de discussie slechts een korte tijd beschikbaar is. Het grote aantal lezingen blijkt dan achteraf optimaal te zijn geweest. Maar het is evengoed denkbaar, dat één lezing met lichtbeelden 'smorgens en een hele middag voor de discussie, optimaal zou zijn. Het is dus niet uitgesloten, dat het optimale aantal lezingen op een bijeenkomst uiteenloopt van 1 tot bijvoorbeeld 6.

De enquête in Scheemda leert ons, dat een tamelijk groot aantal inleidingen op een voorlichtingsdag door de grote meerderheid van het publiek (bijna 81%) nog wel toelaatbaar wordt geacht. Het is dus zeker niet zo, dat alleen bijeenkomsten met één of twee sprekers een kans van slagen hebben.

Wageningen, mei 1961